

Warszawa, dnia 06 listopada 2019 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW,
INWESTYCJI I ROZWOJU**

PT8.056.1.2019

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Odpowiadając na petycję z dnia 16 sierpnia 2019 r. dotyczącą wdrożenia i funkcjonowania przepisów wprowadzających odwrotne obciążenie w Polsce uprzejmie informuję.

Na wstępie chciałbym zapewnić, że Ministerstwo Finansów stale podejmuje prace służące poprawie mechanizmu poboru podatków. Jest to jeden ze strategicznych celów Ministerstwa Finansów, którego bieżące monitorowanie jest nieodzowne z uwagi na ciągłe zmiany w rzeczywistości gospodarczej.

W przedmiotowej petycji podniesiono zastrzeżenia co do prawidłowości implementacji przepisów dotyczących odwrotnego obciążenia do krajowych regulacji w zakresie podatku od towarów i usług. W ocenie wnoszącego petycję błędna implementacja ma negatywny wpływ na dochody budżetowe. W petycji przedstawiono propozycje zmian mające na celu poprawę funkcjonowania mechanizmu odwrotnego obciążenia.

Ustosunkowując się do kwestii implementacji przepisów dotyczących odwrotnego obciążenia do krajowych regulacji w zakresie podatku od towarów i usług, należy zauważyć, że przepisy dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej¹ (dalej jako: „dyrektywa VAT”) regulujące kwestie możliwości stosowania przez państwa członkowskie mechanizmu odwrotnego obciążenia, zawierają obowiązek notyfikacji zmian wprowadzonych w oparciu o art. 199 i 199a do przepisów prawa krajowego w zakresie VAT.

Stosownie do powyższego, zgodnie z art. 199 ust. 4 ww. dyrektywy VAT, państwa członkowskie informują Komitet ds. VAT o przepisach prawa krajowego przyjętych zgodnie z ust. 1, o ile nie są to przepisy, które były przedmiotem upoważnienia udzielonego przez Radę przed 13 kwietnia 2006 r. zgodnie z art. 27 ust. 1-4 dyrektywy 77/388/EWG i które zostają utrzymane na mocy ust. 1 niniejszego artykułu.

¹ Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, s. 1, ze zm.

Podobny obowiązek notyfikacyjny zawarty został w art. 199a ust. 2 dyrektywy VAT, który wskazuje, że wraz z wprowadzeniem mechanizmu, o którym mowa w ust. 1 państwa członkowskie powiadamiają Komitet ds. VAT o stosowaniu takiego mechanizmu i przekazują temu komitetowi następujące informacje:

- a) zakresu środka wdrażającego mechanizm, wraz z rodzajem oszustwa i jego charakterystyką, oraz zawierające szczegółowy opis środków towarzyszących, włącznie z obowiązkami sprawozdawczymi nakładanymi na podatników i wszelkimi środkami kontroli;
- b) działań podjętych w celu poinformowania stosownych podatników o wprowadzeniu tego mechanizmu;
- c) kryteriów oceny umożliwiających dokonanie porównania oszustw podatkowych w odniesieniu do towarów i usług wymienionych w ust. 1 przed zastosowaniem mechanizmu i po jego zastosowaniu, oszustw dotyczących innych towarów i usług przed zastosowaniem mechanizmu i po jego zastosowaniu, jak również każdego wzrostu liczby innego rodzaju oszustw przed zastosowaniem mechanizmu i po jego zastosowaniu;
- d) daty wejścia w życie i okresu stosowania środka wdrażającego mechanizm.

Zaznaczenia wymaga, że notyfikacja, o której mowa w ww. przepisach dyrektywy VAT polega w szczególności na przekazaniu treści implementowanych przepisów prawnych w celu m.in. weryfikacji na forum unijnym prawidłowości dokonanej transpozycji.

Z aktualnej tabeli notyfikacji - wg stanu na dzień 1 lipca 2019 r. - która dostępna jest na stronie internetowej Komisji Europejskiej pod adresem: http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/key_documents/vat_committee/notifications.pdf

wynika, że Polska wypełniła dyspozycję zawartą w ww. art. 199 ust. 4 i art. 199a ust. 2 dyrektywy VAT powiadamiając Komitet ds. VAT o zmianach wprowadzonych w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług² implementujących mechanizm odwrotnego obciążenia na określone kategorie towarów i usług wynikające w szczególności z art. 199 ust. 1 lit. a, d, art. 199a ust. 1 lit. a, c, d, h, j dyrektywy VAT.

Podkreślić należy, że Komitet ds. VAT jest ciałem doradczym działającym w ramach Komisji Europejskiej. Zatem w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowej implementacji przez państwo członkowskie przepisów dyrektywy VAT do krajowych regulacji dotyczących podatku VAT, dane państwo członkowskie narażone jest na wszczęcie przez Komisję Europejską postępowania naruszeniowego, w wyniku którego Komisja Europejska dąży do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości w krajowym porządku prawnym.

Na chwilę obecną wobec Polski nie było i nie jest prowadzone postępowanie naruszeniowe przez Komisję Europejską w zakresie mechanizmu odwrotnego obciążenia.

Niezależnie od powyższego mając na uwadze przedstawione propozycje zmian legislacyjnych w mechanizmie odwrotnego obciążenia należy zauważyć, że od 1 listopada 2019 r. instytucja ta została usunięta z ustawy o VAT, a w to miejsce wprowadzono obowiązkowy mechanizm

² Dz. U. z 2018 r., poz. 2174, ze zm.

podzielonej płatności. W założeniu mechanizm podzielonej płatności w bardziej skuteczny sposób ma przeciwdziałać nadużyciom w VAT. Decyzja o zastąpieniu obligatoryjnym mechanizmem podzielonej płatności powyższego rozwiązania wynikała m.in. z przeprowadzonej kompleksowo analizy ich skuteczności.

W zakresie odwróconego obciążenia analiza ta wykazała, że wprowadzenie tego mechanizmu daje efekty w branży objętej tym rozwiązaniem, jednakże, z uwagi na przenoszenie przestępczej działalności, można zaobserwować jednocześnie wzrost negatywnego wpływu nadużyć podatkowych w innych branżach, nieobjętych odwróconym obciążeniem oraz pojawienie się nowych sposobów unikania opodatkowania w niektórych branżach objętych odwróconym obciążeniem.

Przykładem może być branża stalowa, gdzie wprowadzenie odwróconego obciążenia uniemożliwiło funkcjonowanie karuzel podatkowych w obrocie towarami z kategorii stali. To przyczyniło się do poprawy konkurencyjności na rynku, tj. zaobserwowano poprawę większości wskaźników finansowych przedsiębiorstw z branży oraz wzrostu zużycia jawnego towarów stalowych. Jednocześnie jednak pojawiły się wyłudzenia w innych branżach, skutkiem czego konieczne stało się wprowadzenie odwróconego obciążenia na kolejne kategorie towarów, m.in. na sprzęt elektroniczny (od 1 lipca 2015 r.).

Jak wynika z obserwacji, wprowadzenie odwróconego obciążenia w danej branży wypycha oszustów z tej branży i przenosi ich wprost do innej branży. Stosowanie takiego wybiórczego mechanizmu walki z oszustwami nie jest więc narzędziem systemowym, które mogłoby skutecznie rozwiązać problem oszustw w VAT w skali globalnej, a więc w całej gospodarce.

Ze względu na wskazane powyżej mankamenty odwróconego obciążenia zdecydowano o odejściu od tego rozwiązania na rzecz wprowadzenia skuteczniejszego środka ochrony przed nadużyciami w VAT, czyli wprowadzenia systemowego rozwiązania, które pozwoli wyeliminować patologie przestępcze i w sposób generalny uszczelnić system podatkowy. Takim rozwiązaniem jest właśnie mechanizm podzielonej płatności.

Pragnę na koniec podkreślić, że zwiększenie poboru podatków poprzez zwalczanie oszustw podatkowych i uodparnianie systemu podatkowego na tego typu działania stanowi dla Ministra Finansów kwestię priorytetową.

Z poważaniem

Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatku od Towarów i Usług

Zbigniew Makowski
(podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym)